



Riga Nordic University

International scientific conference

**CULTURE AND ART
AS MEANS SHAPING NATIONAL IDENTITY**

March 4–5, 2026



Head of organising committee:

Romans Djakons – Dr.sc.ing., Professor, Academician, Chairman of the Board of Riga Nordic University.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

Culture and Art as Means Shaping National Identity (March 4–5, 2026. Riga, the Republic of Latvia) : International scientific conference. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2026. 160 pages.

Specific aspects of artistic and creative self-realization of art education seekers Ivanenko O. A.	92
Piano interpretation as a means of forming the artist’s individuality in the context of globalization of contemporary musical culture Ivanova Yu. V.	96
Higher art education as a space for the formation of performer identity Kyrylenko Ya. O., Tkachenko I. I.	99
Solomiya Krushelnyska: between history and myth Kyrychek D. O.	103
The consequences of globalization policies on cultural identity Kurbanov G. O.	107
Cultural memory and art: transformations of folklore heritage in the era of globalization Moskvichova Yu. O.	109
SECTION 10. MODERN ARTISTIC PRACTICE	
Parallelization of stage images in the play «Galileo Galilei» (1999): theoretical and practical aspects Hrynshyn M. V., Holosniak V. V.	114
Themes and images of contemporary Ukrainian art in the context of actualization of the challenges of time Kyrychenko O. I.	117
Stage direction of a musical concert number as a form of contemporary artistic practice in higher arts education Lievit D. A.	122
SECTION 11. FINE ARTS, DECORATIVE ARTS, RESTORATION	
Volodymyr Pobulavets – a little-known Ukrainian sculptor and national figure of the early 20th century Denysiuk O. Yu.	126
Continuity of the modernist tradition in 21st-century architecture and plastic art: from spatial reconstruction to anthropocentric practices Diachenko A. V.	129
The art of the Ukrainian book in the 1920s in the works of I. Frantsuz Kukil M. Yu.	133
Mykola Storozhenko’s stained glass: an unknown chapter of his work Mykhailova R. D., Petruk R. I.	137

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-667-6-25>

HIGHER ART EDUCATION AS A SPACE FOR THE FORMATION OF PERFORMER IDENTITY

ВИЩА МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ЯК ПРОСТІР ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Kyrylenko Ya. O.

*PhD in Arts, Associate Professor,
Deputy Dean for Research
and International Activities, Associate
Professor at the Department
of Academic and Pop Vocal*

Кириленко Я. О.

*кандидат мистецтвознавства,
доцент,
заступник декана з наукової
та міжнародної діяльності, доцент
кафедри академічного та естрадного
вокалу факультету музичного
мистецтва і хореографії*

Tkachenko I. I.

*Lecturer at the Department
of Musicology and Music Education,
Deputy Dean on Academic Affairs
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan
University
Kyiv, Ukraine*

Ткаченко І. І.

*викладач кафедри музикознавства
та музичної освіти,
заступник декана з науково-
методичної та навчальної роботи
Київський столичний університет
імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

Мистецька освіта в системі вищої освіти України є складовою підготовки фахівців творчих спеціальностей і забезпечує формування фахових кадрів для сфер культури та креативних індустрій. Поєднання освітньої, художньо-творчої та виконавсько-практичної підготовки зумовлює специфіку організації навчального процесу та вимоги до результатів навчання. Таким чином, мистецька освіта в Україні виконує не лише професійну, а й культуротворчу функцію, забезпечуючи розвиток національного культурного простору через систему вищої освіти.

У ширшому полі культурно-освітньої політики роль мистецької освіти вищої школи визначається міжнародними та національними стратегічними документами, які розглядають культуру й освіту як взаємопов'язані чинники розвитку особистості та суспільства. Міжнародні підходи акцентують інтеграцію мистецької освіти в освітні стратегії та орієнтацію на якість і доступність, тоді як національні документи конкретизують ці орієнтири у державній політиці

та аналітичних матеріалах. Сукупно це формує нормативне підґрунтя розвитку мистецької освіти в Україні.

У цьому контексті особливе значення має Декларація MONDIACULT 2022, ухвалена на Всесвітній конференції з політики в галузі культури за ініціативою ЮНЕСКО, яка утверджує культуру як «глобальне суспільне благо» та підкреслює необхідність її інтеграції в політики сталого розвитку, освіти та соціальної згуртованості [1]. Документ акцентує підтримку культурної різноманітності, культурних прав і творчої діяльності, а також розвиток міжнародної співпраці та цифрового культурного середовища. У такий спосіб окреслюється політична рамка, у межах якої мистецька освіта розглядається як складова культурної політики сучасних держав.

На національному рівні зазначені орієнтири конкретизуються в офіційному документі «Мистецька освіта в Україні: естетичне вдосконалення особистості через розкриття творчого потенціалу», опублікованому Міністерством культури та стратегічних комунікацій України у 2024 році. У документі сформульовано національне бачення цілей і цінностей мистецької освіти в сучасному суспільстві, відповідно до якого мистецька освіта сприяє розвитку креативності, уяви та критичного мислення як ключових компетентностей адаптації до соціальних змін [2]. Підкреслюється, що мистецтво не обмежується формуванням технічних умінь, а відіграє вагомую роль у становленні гармонійної, творчої та соціально відповідальної особистості, здатної до пошуку нових рішень у різних сферах діяльності. Значну увагу приділено потенціалу мистецької освіти у розвитку емоційної стійкості, самовираження та міжособистісної комунікації як передумов соціальної інтеграції та взаєморозуміння. Документ акцентує також на роль мистецької освіти у розширенні світогляду особистості та формуванні культурного й інтелектуального середовища суспільства. Мистецька освіта всіх рівнів позиціонується як чинник підвищення якості життя та продукування нових культурних цінностей, що має довгостроковий вплив на суспільний розвиток. Особливо наголошується на її внеску в розвиток інноваційного мислення як ресурсу конкурентоспроможності держави. У підсумку мистецька освіта інтерпретується не лише як освітній процес, а як система соціокультурних практик, спрямованих на формування активних і креативних громадян. Таким чином, документ формує ідеологічну основу державної політики у сфері мистецької освіти, поєднуючи індивідуальний розвиток особистості з потребами суспільства у творчих та культурних компетентностях.

Узагальнений аналіз Декларації MONDIACULT 2022 та національного документа Міністерства культури та стратегічних

комунікацій України (2024) засвідчує, що розвиток вищої мистецької освіти в Україні відбувається в полі узгоджених глобальних і національних політик, у межах яких культура та освіта розглядаються як взаємопов'язані чинники розвитку особистості й суспільства. У цьому контексті мистецька освіта у вищій школі постає як інституційно організований простір відтворення та розвитку культурних смислів, традицій і цінностей. Саме система вищої мистецької освіти забезпечує фахову трансляцію національних художніх традицій у сучасні виконавські практики та їх включення в міжнародний культурний обіг. Такий підхід створює концептуальне підґрунтя для подальшого аналізу проблеми ідентичності в мистецькій освіті – від національно-культурного виміру до професійно-виконавського рівня.

У процесі вищої мистецької освіти національно-культурні змісти трансформуються у професійні властивості майбутнього артиста, що зумовлює формування виконавської ідентичності. Сутністю *виконавської ідентичності* є багаторівнева система професійних, культурних та індивідуально-творчих характеристик студента-артиста, що формується у процесі навчання та виконавської практики й реалізується у сценічній комунікації як унікальна модель художнього самовираження.

Структура виконавської ідентичності має багатовимірний характер і охоплює взаємопов'язані компоненти: 1) культурно-ціннісна ідентичність (національний звуко-код, мовна інтонація, виконавська естетика, культурна пам'ять), що відображає художню приналежність виконавця до певної культурної традиції; 2) інтерпретаційна ідентичність (спосіб музичного мислення, жанрово-стильове відчуття, виконавська драматургія, інтерпретаційне рішення, авторське трактування) як індивідуальне трактування музичного твору; 3) ансамблева ідентичність (художньо-образна співвідповідальність, баланс індивідуального й колективного, темпо-темброве взаємодія, сценічне співіснування) як етично-комунікативна модель виконавської взаємодії; 4) тембро-звукова ідентичність (індивідуальна звукова модель, техніка звуковидобування та звуковедення, темброве драматургія, монолітність саунду) як акустичне втілення творчої індивідуальності виконавця; 5) сценічно-перформативна ідентичність (сценічно-театральне самовираження, тілесність, рухопластика, невербальна комунікація, хепенінг, мікрофонна культура, образно-емоційна програма) як форма присутності виконавця у сценічному просторі; 6) професійна ідентичність (соліст, ансамбліст, педагог-виконавець, музикант, професійні функції, само-реалізація), що відображає усвідомлення власного місця у професійній діяльності; 7) особистісно-творча ідентичність (творча свобода,

образно-художнє мислення, самореалізація, здібності) як поєднання професійних і творчих характеристик виконавця; 8) комунікативна ідентичність (взаємодія з глядачем, диригентом, виконавцем, ансамблем) як співучасник творчого процесу. як систему взаємодії з партнерами та аудиторією.

Таке структурування дозволяє розглядати виконавську ідентичність як комплексне явище, що формується у взаємодії професійної підготовки, художнього досвіду та особистісного розвитку майбутнього артиста.

Узагальнення нормативних засад вищої мистецької освіти в Україні, положень міжнародних і національних політик у сфері культури та наукових підходів до національної музичної ідентичності засвідчує, що вища мистецька освіта є ключовим інституційним простором професійного становлення артиста та трансляції національно-культурних смислів у сучасні виконавські практики. У цьому середовищі національно-культурні змісти інтеріоризуються майбутнім виконавцем і набувають форми цілісної виконавської ідентичності як інтеграції професійних, інтерпретаційних, комунікативних і сценічно-перформативних характеристик. Це обґрунтовує доцільність розгляду виконавської ідентичності як важливого результату та показника якості вищої мистецької освіти.

Література:

1. MONDIACULT 2022 : States adopt historic Declaration for Culture. URL: <https://www.unesco.org/en/articles/mondiacult-2022-states-adopt-historic-declaration-culture> (дата звернення: 22.02.2026).
2. Мистецька освіта в Україні: естетичне вдосконалення особистості через розкриття творчого потенціалу. Міністерство культури та стратегічних комунікацій України. 2024. URL: <https://mcsc.gov.ua/news/mysteczka-osvita-v-ukrayini-estetychne-vdoskonalennya-osobystosti-cherez-rozkryttya-tvorchogo-potenczialu/> (дата звернення: 22.02.2026).
3. Канішевська Л. Феномен «національно-культурна ідентичність» як проблема сучасного вітчизняного педагогічного дискурсу. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2020. 34/3, С. 204–210.
4. Фурдичко А., Усачова І., Калюжна Т. Художньо-виконавські рефлексії естрадного вокаліста як показник авторського стилю. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв*. 2024. 7(2). С. 183–191.